

Ն. ԿԱԼՄԱ

ՄՈՒԼԻՉԸ

891.7/Տ.

Կ-15

ՊԵՏԶՐԱՏ

1935

ՅԵՐԵՎԱՆ

891.711. 42
4-15

201 08-11
4-15

Առախիշ

Մի անգամ յերեք յերեխա՝ Բորյան, Պետյան
և Միշան անցնում էին այգու մոտից։ Տեսան
ակացիայի մի ծառ։

— Յեկեք ճյուղեր կտրենք ու շվիկներ պատ-
րաստենք։

— Յեկե՛ք։

Բորյան մի բուռը կեղև հավաքեց. ինքն ու
Պետյան միջի հատիկները հանեցին և, պատյան-
ները շվիկներ դարձրած՝ սկսեցին սուրել։

— Ճյուղ-ո՛ւ... Փյուղ-յո՛ւ...

Այդ ձայնի վրա փողոցի անկյունից՝ դուրս
թռավ մի մեծ հնդկահավ։ Ամբողջովին կարմրեց,

486

789
41

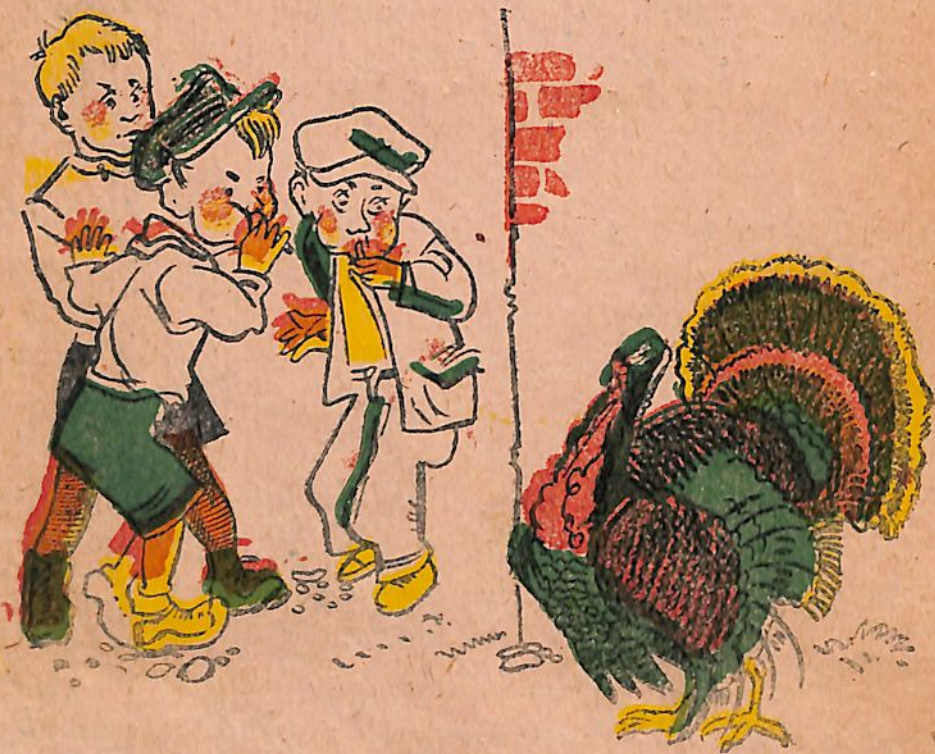

փրվեց: Հնդկահավերը շվշվոց չեն սիրում: Նա մի ուժեղ ֆշոց արձակեց տղաների կողմը և բարկացած ինչ-վոր բլբլաց:

— Խլլ-բլլ, բլլ-բլլ...

Իսկ Բորյան ու Պետյան ել հո չեն դադարում՝ կատաղեցնում են հնդկահավին: Միշան ծիծաղեց նրանց վրա:

— Այ թե ուրախացաք, հա՛, ձեր սուկոցով միայն կարող եք հնդկահավերին բարկացնել: Դրանք ի՞նչ սուկիչներ են վոր: Այ, իմ բեռին

մեկն ունի, նա իսկական սուկիչ է: Սուկում ե թե չե՛՝ ամեն-ինչ կանգ ե առնում. տրամվայները, ավտոբուսները, ավտոները, նույնիսկ մարդիկ — ամենքը լսում են նրան:

— Վհրտեղ ե ապրում քո բեռին:

— Ռյազանսկի փողոցում:

Բորյան սկսեց միտք անել, նույնիսկ դադարեց սուկել: Նա շատ եր ուզում մի այնպիսի սուկիչ ունենալ, վոր բոլորը լսեն, — և մարդիկ, և մեքենաները: Նա սկսեց հարց ու փորձ անել իշային:

— Իսկ վհրտեղ ե այդ Ռյազանսկի փողոցը:

— Հեռու-ո՛ւ...

Միշան ձեռքով ցույց տվեց հեռուն: Բորյան մտածեց. Ռյազանսկի փողոցն անպայման Ռյազան բաղաբում կլինի: Ուրեմն, յերկաթուղով պետք ե գնալ այնտեղ:

— Յես կգնամ քո բեռու մոտ, — ասաց նա: Յերեխաները ծիծաղեցին:

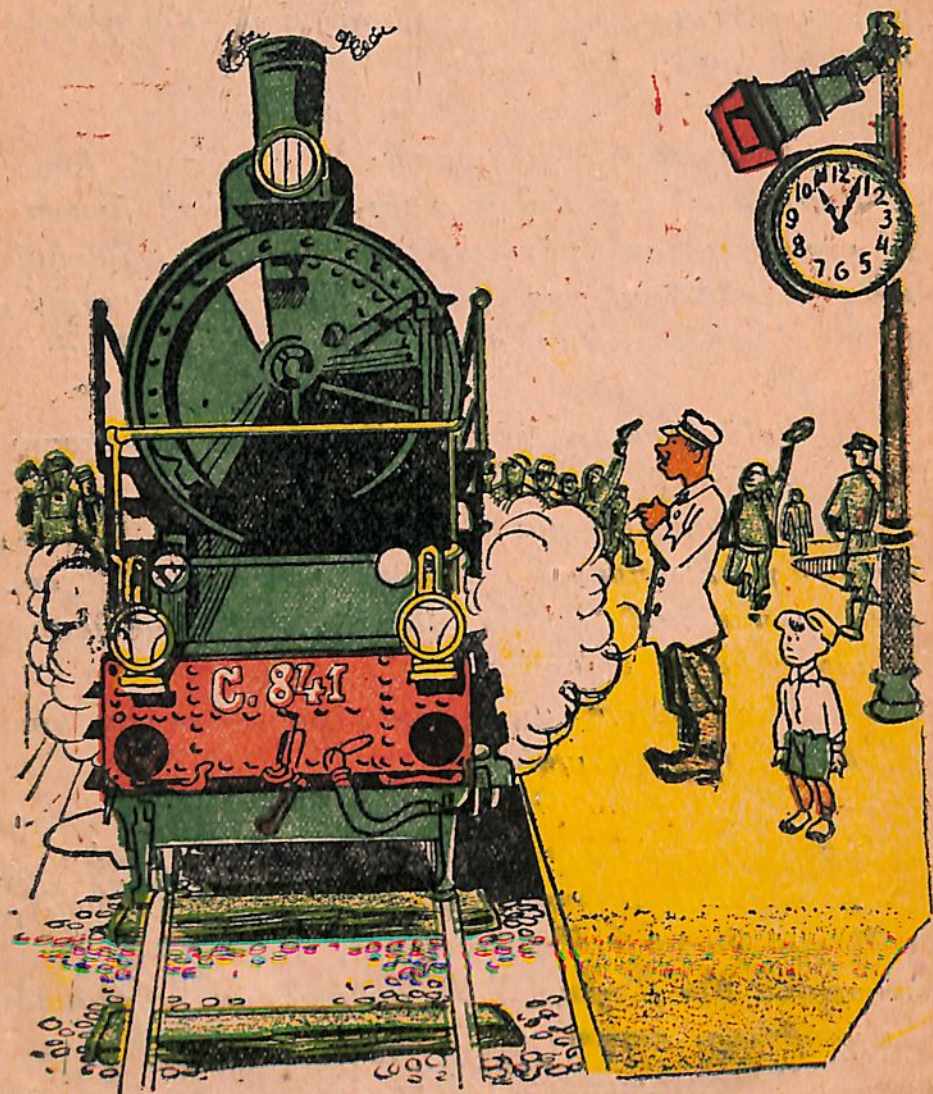
— Այ բեզ խենթ:

Բայց Բորյան արդեն ճանապարհ եր ընկել:

Նա հասավ Ռյազանսկի կայարանը: Այնտեղ ամենքը վազում են, աղմկում, ժամանակ չկա, շտապում են: Սնցնում են ապրանքով բեռնված սալակները, ազդանշան տալիս:

— Ե՛յ, ճանապարհ տո՛ւր:

Յուրաքանչյուրն աշխատում ե մյուսից ավելի բարձր ճշալ:

— Մնա՛ք բարով, մնա՛ք բարով: Նամակ կգը-
րեք մեզ:

— Քաղաքացի, ցույց տվեք ձեր տոմար:
Հանկարծ ուժեղ սուլեց շոգեշարժը.

— Տո՛ւ-տո՛ւ-տո՛ւ:

Բորյան վազեց դեպի պերրոնը: Գուցե դա հենց
այն սուլիչն է, վոր իրեն պետք է: Ա՛յ թե հիմա,
հանկարծ ամեն բան կանգնի, — և՛ մարդիկ, և՛
սայլակները, և՛ գնացքները: Բայց վո՛չ, ավելի
շատ աղմուկ բարձրացավ, սկսեցին իրար հրա-
ժեշտ տալ.

— Ցտեսու՛թյուն, ցտեսու՛թյուն:

— Չմոռանա՛ս նամակ գրել:

Բորյան հառաչեց.

— Վո՛չ, դա այն սուլիչը չի:

Իսկ հիմա ել գնացքը շարժվեց, անիմներն աղմը-
կեցին. տակի-տակ, տոկի-տակ... գնացքը մեկնեց:
Հանկարծ խոսեց պատից կախ տված սև ուռ-
պորը.

— Լսեցե՛ք, լսեցե՛ք: Հիմա, № յերկու պլատ-
ֆորմից մեկնում է № հարյուր յերեսուն յերկու
գնացքը: Տեղավորումն սկսվում է: Քաղաքացի-
նե՛ր, գրավեցե՛ք ձեր տեղերը:

Բորյան վախեցավ:

«Իսկ ո՛ւր է այդ պլատֆորմը: Պետք է շտապել,
թե չե կուշանամ: Շո՛ւտ, շո՛ւտ: Վա՛յ չմոռանամ.
պլատֆորմ յերկու, գնացք հարյուր յերեսուն
յերկու...»:

Նրա վոտը սայթաքեց և ինքն ել չնկատեց, վոր շփոթեց.

«Գնացք յերկու, պլատֆորմ հարյուր յերեսուն յերկու, գնացք յերկու, պլատֆորմ հարյուր յերեսուն յերկու...»

Դեմը յեկավ մի յերկաթուղային ծառայող: Բորյան դարձավ նրան.

— Քեռի ջան, այստեղ՝ ձեզ մոտ ուր ե հարյուր յերեսուն յերկու պլատֆորմը:

— Ի՞նչ, զարմացավ յերկաթուղայինը:

Բորյան բոլորովին շփոթվեց:

— Ո՛ւր ե յերեսուն հարյուր յերկու պլատֆորմը:

— Վոչինչ չեմ հասկանում, — ձեռքերը թափահարեց յերկաթուղայինը: — Եդ ուր ես գնում դու, տղաս: Մեզ մոտ փոքր յերեխաներին, առանց մեծերի, չի թույլատրվում գնացք նստել:

Բորյան բացատրեց նրան, վոր ինքն ուզում ե գնալ Ռյազան՝ սուլիչ բերելու: Այն սուլիչը, վորին ամենքը լսում են:

— Ինչո՞ւ այդքան հեռու գնալ: Դու մենակ ես, դու փոքրիկ ես դեռ, կարող ես կորչել, — ասաց յերկաթուղայինը: — Սուլիչ ինչքան ուզես՝ Մոսկվայումն ել կա: Այ, հենց վոր դուրս գանք կայարանից, յես քեզ տեղը ցույց կտամ, թե վորտեղ են վաճառվում այդպիսի սուլիչներ:

Նա բռնեց Բորյայի ձեռքից և դուրս բերեց կայարանում հավաքված ամբոխի միջից:

Կայարանից վոչ-հեռու կար մի մեծ կոլտնտեսային շուկա: Բոլոր կոլտնտեսականները՝ վորոնք զալիս էին Ռյազանի ճանապարհով, իրենց ապրանքները բերում էին այդ շուկան: Բորյան ել գնաց այնտեղ՝ յերկաթուղայինի հետ:

«Յեթե ամենքն ել այնտեղ են գնում, ուրեմն յես Միշայի բեռուն ել կգտնեմ», — մտածեց Բորյան:

Քանի հեռու էին գնում՝ այնքան ավելի շատ մարդկանց էին հանդիպում ճանապարհին:

Իսկ յերբ հասան շուկա՝ ստիպված յեղան կանգ առնել: Շատ նեղվածք եր: Խառնվել էին և՛ մարդիկ, և՛ ձիեր:

Վրնջում եյին ձիերը: Բառաշում եյին կովերը:

— Բա-ա-ա, — մայում եյին վոչխարները:
Ճվճվում եյին խոզի ճուտերը, Ուխկ-ուխկ:
Աղմկում եյին սագերը. Ղա-ղա.

Շուկայի կենտրոնում պտտվում եր մի մեծ նախշուն կարուսեյ: Կարուսեյի մոտ մեկը գար-մոշկա յեր նվագում ու յերգում.

Դու արի մեզ մոտ շուկա,
Տես, թե ինչքան լավ բան կա
Տես, այս լիքը սայլը մեր
Կոխոզն ե շուկա բերել:

Ա՛յ բեզ կաղամբ, սելյողկա,
Ու վարունգ ել ինչքան կա:
Տես, այս լիքը սայլը մեր
Կոխոզն ե շուկա բերել:

Բորյան բոլորովին գլուխը կորցրեց: Կանգնել ե կարուսեյի մոտ և պինդ կպել յերկաթուղայինի ձեռքից. աչքերի առաջ գնում են ու գալիս մարդիկ, ձիեր, կառքեր: Յերկաթուղայինը շարժեց նրա ուսը.

— Դիտես, ավելի լավ ե տուն գնանք, թե չե այստեղ նեղվածք ե, շատ են դես ու դեն հրում:

Այդ բոպեյին նրանց մոտից մի մարդ անցավ՝ կավե խաղալիքներով լիքը մի տուփ ձեռքին: Նրա բերանին մի շվիկ եր դրած: Նա սուլում եր ու կանչում.

— Ա՛յ լավ սուլիչ — հինգ կոպեկ: Մի արե ու տես:

Բորյան հանկարծ բաց թողեց յերկաթուղայինի ձեռքը, խցկվեց ամբոխի մեջ և հասավ խաղալիք-վաճառողին:

— Քո սուլիչները լա՞մն են: Իսկակա՞ն են:

— Ամենալա՞մն են: Զոկի՞ր, տղա, ջոկի՞ր:

Բորյան սկսեց մեկ-մեկ փորձել սուլիչները:

Սուլում եր կավե շվիկը, կավե գառնուկը, խո-
զուկը: Վո՛չ, փոչինչ չի դուրս գալիս: Մարդիկ
նրան չեն լսում: Աղմկում են, դես ու դեն ընկ-
նում, վազում՝ ինչպես առաջ: Բորյան յետ վե-
րադարձրեց բոլոր շվիկները:

— Վո՛չ, ձեր շվիկները բանի պետք չեն: Դուք,
ուրեմն, Միշայի բեռին չեք:

— Ի՞նչ բեռի, ի՞նչ բան: Ես ինչ եմ, բոլոր շվի-
կները խառնեցիր:— Բորյան թողեց, փախավ: Շուրջը
փնտռում եր յերկաթուղայինին ու գոռում.

— Քեռի՛ ջան, բեռի՛ ջան, յես այստեղ եմ:

Բայց շուկայում այնպիսի աղմուկ է, վոր նա
ինքն ել իր ձայնը չի լսում: Մի բիշ ել փնտռե-
լուց հետո՝ Բորյան վորոշեց.

— Գնամ ու Միշայից մեկ ել հարցնեմ իր
բեռու հասցեն: Թե չե, եսպես յես սուլիչին չեմ
համար:

Դուրս յեկավ հրապարակ:

Զրնգում են տրամվայները, զրրնգ-զրրնգ-
զրրնգ...

Աղմկում են ավտոբուսները, ու-ու-ո-ո...

Իսկ ավտոները, շների նման հավ-հավ-
հավ...

Բորյան ուղիղ առաջ է գնում: Հանկարծ բխի
տակ՝ մի ավտոմոբիլ: Բորյան մյուս կողմն է
վազում՝ այնտեղ ել տրամվայն է:

— Վայ, տրամվայի տակ կընկնի: Վայ ուր
փախչի:— Ճշում են անցորդներ:— Կանգնեց-
րե՛ք: Կանգ առեք:

Յեվ հանկարծ լավեց մի խիստ ուժեղ, յեր-
կարատե սուլոց: Կանգնիր:

Կանգ առան տրամվայները, կանգնեցին ավ-
տոբուսները, անշարժացան ավտոները: Սկսեցին
կանգ առնել և անցորդները: Այդ Ի՞նչ է: Ի՞նչ
ե պատահեր:

Իսկ Բորյային մոտենում է միլիցիոները:
Նա շատ բաղաբավարի յե ու խիստ: Նա ա-
սում է.

— Այ, դու: Քիչ մնաց, տրամվայի տակ

ընկնեյիր: Միթե մանկապարտեզում քեզ չեն սովորեցրել, թե ինչպես պետք է անցնել փողոցով:

Ավտոբուսները, տրամվայները, ավտոները կանգնած են: Մարդիկ նայում են Բորյային: Բորյան ամաչում է. այդ ինչպես յեղավ, վոր նա քիչ մնաց տրամվայի տակ ընկնել:

Իսկ գլխավորն այն է, թե ինչպես նա առաջ գլխի չընկավ: Չէ՞ վոր իր ուղած սուլիչը հենց սա յե, վոր կա: Քանի՞ անգամ Բորյան լսել է այդ սուլոցը, բայց ուշադրութիւն չի դարձրել:

Միլիցիոները բռնում է Բորյայի ձեռքից և տանում դեպի մայթը:

— Անունդ ի՞նչ է, տղա: Սպասիր, կարծես թե յես քեզ ճանաչում եմ: Դու կարծեմ, իմ Միշայի հետ միևնույն խմբումն եք սովորում:

— Իսկ դուք Միշայի քեռի՞ն եք: Դուք Ռյազանսկի փողոցում եք ապրում: Յե՛վ դուք սուլի՞չ ունեք:

Բայց այդ բոլորին Միշայի քեռին նորից է սուլում, և նորից շարժվում են տրամվայները, ավտոները, ցրվում են անցորդները:

Միլիցիոները կռանում է դեպի Բորյան:

— Հիշիր, ասում է նա խիստ ձայնով, — փողոցից կարելի չէ անցնել միայն՝ անկյունին հասած, և միայն այն ժամանակ, յերբ սվետոֆորի

վրա կվառվի կանաչ կրակ: Դե՛հ, հիմա գնանք,
յես ըեզ կհասցնեն տուն:

Սվետոֆորի վրա կանաչ կրակ ե վառ-
վում: Բորյան և Միշայի ըեռին ազատ անց-
նում են փողոցից: Բորյան գնում ե և ուրա-
խանում. վերջ ի վերջո՜ նա գտավ այդ հրաշալի
սուկիչը:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0398270

3574

1-32

33

10